

Дата: 16.11.2021

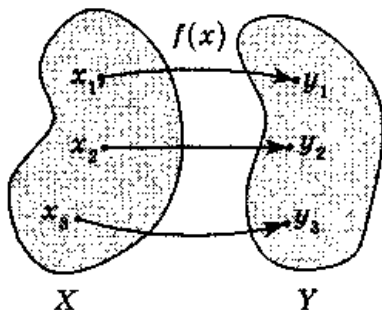
Клас: 9

Предмет: Алгебра

Тема. Функція. Область визначення, область значень, графік функції.

Мета: повторити й систематизувати набуті учнями у 7 та 8 класах знання про означення, властивості числових функцій та приклади елементарних числових функцій і вигляд їхніх графіків; сформувати знання учнів про спосіб задання функції формулою $y = f(x)$; повторити та систематизувати вміння учнів знаходити значення функції, що відповідає даному значенню аргументу, за даною формулою, і навпаки, а також уміння розв'язувати задачі на знаходження області визначення, області значень функції, а також умінь працювати з готовим графіком функції; виробити оперативні вміння роботи з формулою $y = f(x)$.

- На сьогоднішньому уроці ми закріпимо основні означення та властивості функцій, а також розглянемо існування деяких інших властивостей функцій.
- **Функція — це залежність змінної y від змінної x , при якій кожному значенню x відповідає єдине значення y .**

Позначається: $y = f(x)$, де x — аргумент (незалежна змінна); y — функція, значення функції (залежна змінна); $f(x_0)$ — значення функції в точці x_0 .

Приклад. Дано функцію $f(x) = x^2 - 3x + 2$.

Знайдемо: 1) $f(0)$ 2) $f(-1)$; 3) $f(a)$.

Розв'язання

$$1) f(0) = 0^2 - 3 \cdot 0 + 2 = 2;$$

$$2) f(-1) = (-1)^2 - 3 \cdot (-1) + 2 = 6;$$

$$3) f(a) = a^2 - 3a + 2.$$

- **Область визначення функції $D(f)$** — це множина всіх значень, яких набуває аргумент.

Як знайти область визначення функції $y = f(x)$

1. Якщо $f(x)$ — многочлен, то $D(f) = R$.
2. Якщо $f(x) = \frac{R(x)}{Q(x)}$, $D(f)$ знаходимо з умови: $Q(x) \neq 0$ (знаменник дробу не дорівнює 0).
3. Якщо $f(x) = \sqrt{R(x)}$, то $D(f)$ знаходимо з умови: $R(x) \geq 0$.

Приклад. Знайдемо область визначення функції:

$$1) y = 3x^2 - x + 1; 2) y = \sqrt{3x - 2}; 3) y = \frac{1}{x^2 - 3x}.$$

Розв'язання

- 1) $3x^2 - x + 1$ — многочлен, тому $D(y) = R$;
- 2) $\sqrt{3x - 2}$ існує, коли $3x - 2 \geq 0$; $x \geq \frac{2}{3}$. Отже, $D(y) = \left[\frac{2}{3}; +\infty\right)$;
- 3) $\frac{1}{x^2 - 3x}$ існує, коли $x^2 - 3x \neq 0$; $x \neq 0$; $x \neq 3$.

Отже, $D(y) = (-\infty; 0) \cup (0; 3) \cup (3; +\infty)$.

- **Область значень функції $E(f)$** — множина всіх значень змінної y , яких вона може набувати при всіх значеннях аргументу, взятих з $D(f)$.

Приклад. Знайдемо область значень функції $y = \sqrt{x^2 - 9} + 1$.

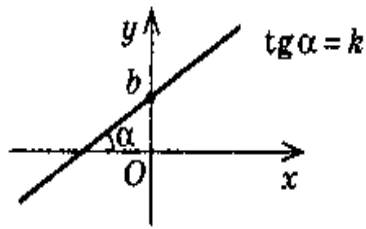
Розв'язання

При всіх $x \in D(f)$ $\sqrt{x^2 - 9} \geq 0$, тому $\sqrt{x^2 - 9} + 1 \geq 1$, отже, для функції $y = \sqrt{x^2 - 9} + 1$ $E(y) = [1; +\infty)$.

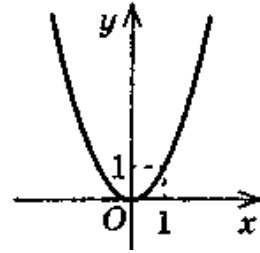
- **Числовою функцією** називають функцію, область визначення й область значень якої є числовими множинами.
- **Графіком функції $y = f(x)$** називають множину всіх точок координатної площини з координатами $(x; f(x))$, де x «пробігає» всю область визначення $f(x)$ (а y — відповідне значення функції / y точці x).

Деякі елементарні функції та їхні графіки

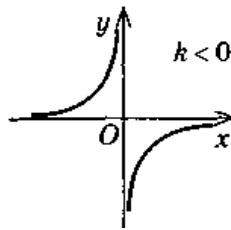
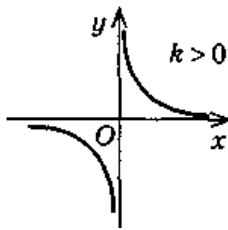
1. $y = kx + b$ — лінійна функція

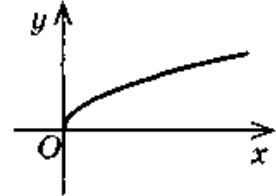
2. $y = x^2$

3. $y = \frac{k}{x}$

4. $y = \sqrt{x}$

Перегляньте відео:

<https://www.youtube.com/watch?v=g1rqWaqudEw>

3. Домашнє завдання.

– Параграф 8, №333, 335, 341

Виконання завдань сфотографувати та надіслати в HUMAN або на електронну пошту vikalivak@ukr.net